

dette var et stærkt Tryk paa dem, der havde Fæstegods at sælge, og at dette maatte virke hen til, at det blev solgt. Nu er et stærkt Tryk i en saadan Anledning ikke rigtig forenelig med Venlighed og Smødekommen; men lad det nu være et svagt Tryk, saa siger jeg, at mange af disse svage Tryk dog tilfældt komme til at veie saa meget, at vi maae antage, at det hele Fæstevæsen op- hører, og jeg tænker, at vi snart kunne blive enige om, at den bedste Tilstand i Landet er, naar Bonden selv er Eier af sin Jord.

Mosenfranz: Jeg vil blot tillade mig at gjøre den ærede sidste Taler opmærksom paa, at det kun er, forsaavidt jeg har nævnt Ordet Mecklenborg, at jeg har givet Anledning til, at vi have faaet den høist morsomme Historie om Grevinder og Baronesser; om der var en Prindsesse med, veed jeg ikke. Det var imidlertid en anden æret Taler, saavidt jeg erindrer min ærede Nabo tilvenstre (Sagd), som søgte at uddrage Slutninger fra Mecklenborg, og i den Anledning bemærkede jeg, at der, saavidt mig bekendt, ikke var nogen Slutning at drage derfra. Jeg har saaledes accurat den samme Forestilling om dette Land som den ærede sidste Taler; dog var det mig ikke bekendt, at disse Grevinder og Baronesser gif og vartede op. De øvrige Bemærkninger, som det ærede Medlem gjorde med Hensyn til mit Foredrag, finder jeg ingen Anledning til at indlade mig paa.

Scavenius: Det maa være mig tilladt at yttre mig, jeg skal gjøre det ganske kort. For at jeg for min Part skulde kunne gaae ind paa et Forslag, som det, her foreligger, da maatte det for det Første staae klart for mig, at der var en virkelig almindelig Stemning rundt omkring i Landet for et saadant Forslag, en Stemning, der ikke alene gav sig Udtryk ved et, efter min Formening, temmelig tilfældigt indkommet Forslag, men en Stemning, der gav sig tilkjende paa en lignende Maade, som den ganske sikkert i den Retning har givet sig tilkjende for en længere Aarrække tilbage. Det forekommer mig, efter hvad jeg har kunnet opfatte af den alminde-

lige Stemning paa flere Steder i Landet, at en saadan Stemning ikke med Rette kan siges at være tilstede. Det, man kan sige er tilstede, er et Duffe om en videre Udvikling af Loven af 19de Februar 1861, en videre Udvikling, som det ærede Medlem, der har indbragt dette Forslag, jo har tilfattet at give ved det lille Lovforslag, han idag har forelagt, og som jeg, skjøndt jeg ganske vist ikke i det Hele kan tiltræde det, og ligesom det ærede Medlem for Sorø Amts Ade Balgfreds (Holstein-Holsteinborg) i sine Grundtræk kan finde fuldt berettiget og meget naturligt, at det er fremkommet. Dernæst vilde det ogsaa for mit Vedkommende være af en særdeles stor Betydning, og jeg troer virkelig, at det vilde være af en afgjørende Betydning for Lovforslagets videre Fremme, at der enten var gaaet en Overenskomst mellem de forfjellige Parter, her altsaa mellem Godseiere og Bønder, iforveien, eller at der i alt Fald i den østlittelige politiske Situation var nogen Udsigt til, at den kunde komme tilveie; men det er nu bekendt, at en Overenskomst, skjøndt den forfjellige Gange har været forsøgt, dog ikke hidtil er kommen tilveie, og skjøndt jeg for mit personlige Vedkommende ikke tvivler om, at det jo vil være muligt, at en saadan Overenskomst kan komme tilveie, saa troer jeg dog, man bør være saa billig ligeoverfor Godseierne, at indrømme dem, at der, fordi et Lovforslag uden nogenjomhelst Forberedelse kommer pludselig ned her i Thinget, ikke for dem er nogen Grund til strax at løbe til og sige: Ja lad os nu see at faae en Overenskomst istand. For at der fra Godseiernes Side, saavidt jeg kan opfatte deres Stilling, skulde være nogen Grund til at indgaae nogen saadan Overenskomst, maatte der deels, som jeg for bemærkede, være en virkelig almindelig Stemning i denne Retning, og deels maatte hele den politiske Situation være en saadan, at der vilde være nogen rimelig Grund for dem til at gaae ind derpaa. Nu kan jeg ikke nægte, at dette, saavidt jeg kan see, ikke er Tilfældet i nærværende Dieblif. Lovforslaget er, som sagt, uden Forberedelse kommet drattende ned midt iblandt os; og den høtterede